

Vi l a g

Betænkningen over Udkast til Lov om Fiskeriet i Ringkjøbing og Stadil Fjord.

En historisk Fremstilling ved Udvælgets Medlem

N. G. M. Tang.

Undertegnede har troet, at det maaskee kunde være af Interesse for det ærede Landsthings Medlemmer, at erholde en historisk Fremstilling af Forholdene, saaledes som disse fra Tid til anden have dannet sig ved Ringkjøbingfjorden, da disse have havt, have og ville faae megen Indvirkning paa Fiskerierne i bemeldte Vand, og da en saadan Fremstilling forhaabentlig vil kunne give Thingets Medlemmer mere Klarhed i Forhold, som man maa antage ere temmelig fremmede for de fleste af disse.

Tager man Kortet over den jydsk Halvø for sig, seer man strax ved første Blik en paafaldende Forskel i Formen mellem Ost- og Vestkyst. Medens man paa Ostkysten seer lange, smalle, dybt indskaarne Fjorde og frempringende Næs, gaar derimod Vestkysten i en lige Linie, som den var afflikket, dens Fjorde, der ligge indenfor smalle Landstrimler, ere runde eller have deres Længde fra Syd til Nord, parallel med Vesterhavet, og ere kun forbundne med Havet ved smaa Nabninger. Ostkystens Fjorde ere indskaarne i høie, hølgende Leer- og Mergellag, Vestkystens ligge i den Slette, der strækker sig langs med Kysten fra Syd til Nord og begrænses mod Vest af Vesterhavet og mod Ost af et høit Høiland.

Ved nærmere Undersøgelse og Betragtning indse vi, at Ostkystens Fjorde have en ældre Tilværelse, forarsagede ved ældre Naturbegivenheder, og at Vestkystens derimod ere blevne til Tid efter anden, idet en Kraft, der endnu virker i Vesterhavet, har opkastet Dæmninger af Sand og Klæg i en lige Linie med den vestre Høibkyst, hvorved Haabugter ere blevne afsluttede og dannede til Fjorde. Denne af Naturen opkastede Vold bestaaer for det meste af løst Sand; efterat Sandet er astørret, har Vinden taget fat og opdrevet det, ligesom Sneedriver, i høie Baffer, disse Baffer ere senere blevne fæstede, ved at Planter ere vorede paa dem, og saaledes ere Haabjergene, eller de saakaldte Klitter, opstaaede. Saaledes har ogsaa Ringkjøbingfjorden i forlums Tider været en aaben Bugt af Havet, og den lange, smalle Klitstrækning, der nu adskiller Fjorden fra Havet, var da ikke til. Smidertid have senere de Kræfter, der endnu arbejde i Vesterhavet, opkastet deres Sandvold og derved afsluttet Ringkjøbingfjorden saavel som andre Bugter og Fjorde, og disse ere derved forandrede fra Bugter og Fjorde til Indsøer (saasom Tiilsø, Nissumfjord, Blimfjord, Flade sø, Sjørringsø etc.); men endnu i Begyndelsen af det 17de Aarhundrede var Ringkjøbing-